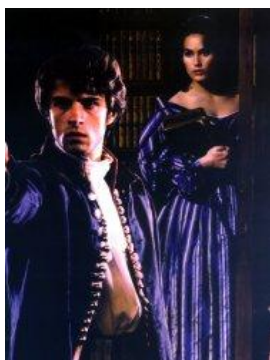

GÉZA KUPA IRODALOM

Beadási határidő: 2014. december 8.

A kitöltött feladatlapokat Dr. Stareczné Kelemen Éva tanárnőnek adjátok le!

Név, osztály: _____

BARÁTSÁG, SZERELEM, HÁZASSÁG, EMBERI KAPCSOLATOK AZ IRODALOMBAN

I. Milyen árnyalatai vannak a szerelemnek?

A szerelem egyáltalán nem egyhangú, tele van érzelmekkel, amelyek sokszor egymásnak is ellentmondanak.

A következőkben hét szépirodalmi idézetet olvashattok. A feladataitok a következők: Az egyes idézetekhez adjatok meg egy-egy, érzelmre utaló szót, aszerint, hogy szerinted mit sugall a részlet. Írjátok le a vers címét és alkotóját is!

1.

Cím: _____

Alkotó: _____

„Mert míg kell csak egy árva perc,
külön, neked,
míg magadra gondolni mersz,
míg sajnálsz az életed,
míg nem vagy, mint egy tárgy, olyan
halott és akarattalan:
addig nem vagy a többiekénél
se jobb, se több,
addig idegen is lehetnél,
addig énhozzám nincs közöd.”

A sugallt érzelem: _____

2.

Cím: _____

Alkotó: _____

„s magától csendül egy üres vizespohár.
Boldog, mert véled él. S talán lesz még időm,
hogy elmondjam milyen, mikor jöttödre vár.”

A sugallt érzelem: _____

3.

Cím: _____

Alkotó: _____

„Százszor-sujtottan dobom, ím, feléd
Feledésemnek gazdag úr-palástját.
Vedd magadra, mert lesz még hidegebb is,
Vedd magadra, mert sajnálom magunkat,
Egyenlőtlen harc nagy szégyeniért,
Alázásodért, nem tudom, miért,
Szóval már téged, csak téged sajnállak.”

A sugallt érzelem: _____

4.

Cím: _____

Alkotó: _____

„Teljesítsd angyali szókkal,
Szeretőd amire kért:

Ezer ambrózia csókkal

Fizetek válaszodért.”

A sugallt érzelem: _____

5.

Cím: _____

Alkotó: _____

Túl a folyón, túl a folyón!
Gondoltam, ott a boldog szerelem.
S szaladtam a folyó felé.
Csónakba ültem, s gyorsan evezék,
De húnym szemekkel,
Mert a habokban egy-egy holt tetem
Ütötte föl magát,
S a partról, mint a megriasztott békák,
Ugráltak be ifjak és leányok.

A sugallt érzelem: _____

6.

Cím: _____

Alkotó: _____

„Birta szívem' már hű szerelemre –
Tudhatta, közöttünk nem vala gát:
Unszola mégis szóval "igenre",
Mert ha *nem*: ő kivégzi magát.
Enyelegve adám a tört: nosza hát!”

A sugallt érzelem: _____

7.

Cím: _____

Alkotó: _____

„Egyszerre csak megfogtad a kezem /
S alélt pilláim lassan felvetődtek, /
És éreztem: szívembe visszatér /
És zuhogó, mély zenével ered meg, /
Mint zsibbadt erek útjain a vér /
A földi érzés: mennyire szeretlek!”

A sugallt érzelem: _____

II. Ki írta kinek? Költők, írók szerelmes levelei, képeslapjai.

1.

Kedves Ilonka!

Mikor ezelőtt sok évvel elváltunk, rúgó indok az volt, hogy anyagilag ziláltan állottam, s nem tudtam, hol fogok megállni a lejtőn. Jólesett – habár mindennél jobban szerettem - , ha sorsa elszakad az enyémtől.

De föltettem magamban már akkor, hogy ha valaha vinni tudom valamire, s ha lehetséges lesz még, hibámat jóvá fogom tenni.

(...)Kiköszörültem minden csorbát, nevemet magasztalólag említi az ország és a külföld, (...)De mert bizonyosat nem tudok, tartozom önnek azzal a regard-ral (figyelmességgel), hogy ha még nem ment férjhez, én most még egyszer feleségül kérem magát.

A levél írója: _____

Címzettje: _____

2.

Szakolca, 1913. február 12.

Megint Annára gondolt, s ezt a briliánsokkal ékes Annát küldi a szépséggel ékes Annának
a költő

*Azért szeretlek, Anna, mert nagy emlék,
A tünde mult örök hárfája vagy,
Mert fölzokog egy szép, bús végtelenség,
Ha visszazendül távozó szavad.*

*Azért szeretlek, mert veled kerestem
A májuséj kárpitján csillagot,
Mely őszök őszén és dermedt telekben
Fiatal lánggal ott tovább ragyog.*

*És tündököl egy messzi szerelemre,
Mely győztesen zeng sors és sír felett
S elmult kezek búcsúzásán merengve
A szűz magasban fénye megremeg!*

A levél írója: _____

Címzettje: _____

3.

Stockholm, 1936. február 11

Édes Mária

Tengeren át, országokon át küldöm ezeket a sietős sorokat. Megérkezésem óta, az első kezelések hatása alatt ágybanfekvő, magammal tehetetlen beteg voltam, álmatlan, szenvedő, de most már javul állapototm, kijárok, s reménykedem is. Berven tanár bízik fölgyógyulásomban. Jégszekerény ez a Skandinávia. Fagyos lepedők csapdossák arcomat, amint délután hatkor kezelésre bandukolok. Visegrád és Stockholm. Istenem, milyen vad és rikoltó ellentét.

A levél írója: _____

Címzettje: _____

4. Pest, 1928. november 9.

Kicsikém, Mártikám!

Reggel megjött leveled. A könny kibuggyant a szememből, de már nem zokogtam. Most délután öt óra van, mostanáig fetrengtem ide-oda, nagyobb öröme a hűtlenségről szóló pszichológiai tanácsadóidnak. Mennyi mindent elhatároztam reggel 9-től délután 5-ig! Elhatároztam, hogy meghalok. Elhatároztam, hogy nem ölöm meg magamat, hiszen lassacskán most már úgyis elpusztulok szemeid előtt, és legalább megtudod, hogy mégse csupán a csinos nő után szaladtam benned. Ha volt volna negyven fillérem, hogy azonnal postára adhassam a legutóbb küldtt két fontot, akkor megtettem volna, anélkül hogy egyetlen szót is írjak melléje. De mit csináljak, bélyegeimből kifogytam, egy hete mindössze 1 fillérrel rendelkezem.

A levél írója: _____

Címzettje: _____

III.) ZANZÁK

Párosítsd össze az alábbi 8 zanzát (rövidített tartalmakat) a felsorolt címekkel (a-k)! 3 cím felesleges!
Válaszaidat a feladat végén lévő táblázatba írd be! (A zanza számához párosítsd a cím betűjelét.)

1.) Otthonról engedély nélkül eltávozott ifjú idővel tökéletes elszigeteltségbe kerül. Később egy hétköznap oldja magányát. Végül sajátján kívül mások szabadságát is visszaszerezve távozik.

2.) Egy orvos kisebbségi érzéssel küzdő lényekkel találkozik, majd egy idő után neki támadnak hasonló gondolatai. Végül rájön: növényevő patásnak lenni az igazi!

3.) Míg szemlét tart az országban, más az ő feleségét szemeli ki magának. Felettese nejét – vita közben, felindultságból – megöli. Ő maga azonban nem kap halálbüntetést.

4.) Míg a hányatott sorsú, Jézus közvetlen tanítványához hasonló hős világmegváltó terveit szövegeti, gyermeke éhenhal. A hőst sajtóvétségért bebörtönzik, majd merényletért kivégzik.

5.) Zivataros időben egy kivételével megszöknek a rabok. A büntudattól gyötört uralkodó észak felé veszi az irányt. Az uralkodó szolgája a király meggyilkolása mellett dönt. A meg nem szökött rab később dél felé indul.

6.) Egyetlen lehetséges jelentkezőként időutazásra kiválasztott házaspár végigtekinti a történelmet. A férjnek nem tetszik a jövő, ezért meg kívánja akadályozni. A felesége közli vele, hogy ez már nem lehetséges.

7.) Széplelkű agglegény nem vesz tudomást a történelem folyásáról. Követeinek megsértése miatt hadjáratot indít, de egy túszerért cserébe lemond katonai terveiről.

8.) Egy tűzoltó és családja életét egy másik egyenruhás érkezése forgatja fel. A közös éjszakai programot idő után már csak a vendég élvezi, ezért a házigazda Koppány vezér sorsára juttatja.

Címek:

a.)Az apostol,

b.)Az ember tragédiája,

c.)Bánk bán,

d.)Beszterce ostroma,

e.)Goriot apó,

f.)Gulliver utazásai,

g.)V. László,

h.)Robinson Crusoe,

i.)Sárga rózsa,

j.)Tóték,

k.)Tartuffe

Zanza	1)	2)	3)	4)	5)	6)	7)	8)
Cím								

IV.) Kik adhatták fel a következő hirdetések? Párosítsd össze a hirdetések a személyekkel! Utóbbiból eggyel több van!

a.) Jóképű fiatalember ifjú hölgyek környezetében bármilyen előkelő állást elvállal. Jelige: „Szemináriumi múltam engem nem köt, Önt se zavarja!”

b.) Almaörszében járatos ifjú természetfeletti feleséget keres. Jelige: „Boszorkányok kíméljenek!”

c.) Állami hivatalnok nehezen összekoplalt, elveszett télikabátját keresi. Jelige: „A segítőkész személyeknek nem rángatom le a ruháját!”

d.) Föld alatti kényszerlakhelyemet esküvői lakosztályra cserélném. Jelige: „Apósjelölt is hallgathatna a jövőmondóra!”

- 1.) Antigoné az azonos című drámából,
- 2.) Akakij Akakijejics A köpönyeg-ből,
- 3.) Télemakhosz az Odüsszeiából,
- 4.) Csongor a Csongor és Tündéből,
- 5.) Julien Sorel a Vörös és feketéből

A hirdetés betűjele	A hirdetés feladója
a)	
b)	
c)	
d)	

4p.

V. Ki írta kinek az alábbiakat?

a.) „Már vénülő szememmel /

Őrizem a szemedet.”

b.) „Mert benne élsz te minden félrecsúszott Nyakkendőmben és elvétett szavamban,”

c.) „Előttünk már hamvassá vált az út,
És árnyak teste zuhant át a parkon,
De még finom halk sugárkoszorút
Font hajad sötét lombjába az alkony”

d.) „Hát elbocsátlak még egyszer, utolszor,
Ha hitted még, mindig tartalak,
S hitted, hogy kell még elbocsátatás.”

e.) „Hogyha már nem szeretsz,
Az isten áldjon meg,
De ha még szeretsz, úgy
Ezerszer áldjon meg!”

f.) „Mi az mi embert boldoggá tehetne?
Kincs? hír? gyönyör? Legyen bár mint özőn,
A telhetetlen elmerülhet benne,
S nem fogja tudni, hogy van szívöröm.”

g.) „Elhull a virág, eliramlik az élet...
Úlj hitvesem, úlj az ölembé ide!”

h.) „Teljesítsd angyali szókkal,
Szeretőd amire kért:
Ezer ambrózia csókkal
Fizetek válaszóért.”

A vers betűjele	A vers írója	A vers címzettje
a.		
b.		
c.		
d.		
e.		
f.		
g.		
h.		

8p.

VI. Magyar irodalmunknak talán az egyik legértékesebb kincse a 19. század két legnagyobb költőjének barátsága. Petőfi Sándor és Arany János eltérő habitusú emberek voltak, mégis barátokká váltak. Levelüket olvasgatva válaszolj a következő kérdésekre!

A leveleket itt találod: <http://mek.oszk.hu/06100/06126/html/ajpslev002.html>

1. Ki írta az első levelet, milyen alkalomból?
2. Meddig tartott a két költő barátsága?
3. Találkoztak-e személyesen? (A hatodik levél jegyzete ad ehhez eligazítást.)
4. Milyen a két költő kapcsolata a levelek megszólítása alapján?
5. Milyen nyelvekből kölcsönöznek szavakat leveleikben? Írd le a levél számát, amelyikben a példát talátlad, és a magyar jelentést így:
1. levél, *ab invisis* (latin): látatlanban (Négy példát írd!)
.....
.....
.....
.....

	8p.
--	------------

VII. HÍRES IRODALMI SZERELMESPÁROK

Keresd meg őket az alábbi színházban! Írd még három további szerelmespárt!

- Ádám és Éva
Philemon és Baucis
Odüsszeusz és Pénélopé
Trisztán és Izolda
Rómeó és Júlia
Bánk bán és Melinda
Anyegin és Tatjana

További szerelmespárok: _____ és _____, _____ és _____, _____ és _____.

B	Á	N	K	X	B	Á	N	X	X	X	T
A	D	X	X	X	X	X	X	P	X	X	A
U	Á	X	P	X	X	X	X	É	V	A	T
C	M	X	H	X	X	X	X	N	X	X	J
I	X	E	I	X	N	I	G	E	Y	N	A
S	X	X	L	X	X	X	X	L	X	X	N
X	Ó	X	E	I	X	I	Z	O	L	D	A
X	E	X	M	X	N	X	X	P	X	X	I
X	M	X	O	X	X	D	X	É	X	X	L
X	Ó	X	N	X	X	X	A	X	X	X	Ú
T	R	I	S	Z	T	Á	N	X	X	X	J
O	D	Ü	S	S	Z	E	U	S	Z	X	X

	10p.
--	-------------

VIII. Rokonok:Kulissza

Nézd meg a tatabányai színházról szóló műsort, és válaszolj a kérdésekre!

A műsort az alábbi linken találod: <https://www.youtube.com/watch?v=5TXkS6kBsRw>

1. Móricz Zsigmond szerint ki a rokon?
2. Hogyan kerül Kopjáss a pozíciójába? Hogyan jellemeznéd őt?
3. A szépasszony szerepében kit kell eljátszania a színésznőnek? Milyen tulajdonságai vannak?
4. Szentkálnay Lina, a feleség is sokrétű személyiség, milyen melléknevekkel írnád le?
5. A polgármester milyen szereplő a műben? Többféle jellemzőt is keress!
6. Miért mondható el, hogy ez a darab ma is aktuális? Ne csak egy szempontot vizsgálj!

	6p.
--	-----

Összesen:

	55p.
--	------